

- ۱۳۳ اندیشیدن درباره خداوند
 ۱۳۵ نیازمندی جهان به خدا در بقا
 ۱۳۷ ترسیم رابطه خداوند، جهان هستی و معرفت عمیق به خدا
 ۱۳۴ تفکر و استدلال در مورد نیازمندی جهان به خداوند در پیدایش
 ۱۳۶ رابطه معرفت به خداوند و درک نیازمندی او
 ۱۳۸ ناتوانی انسان در شناخت چیستی و ذات خداوند

آزمون تشخیصی مفاهیم کلیدی

- بلدبوم بلدنوم
- ۱۳۳ عامل شکوفایی استعدادها چیست و در کلام پیامبر مکرم اسلام (ص) چه چیزی به عنوان برتری عبادت معرفی شده است؟
 ۱۳۴ استدلال نیازمندی جهان به خداوند را بیان کنید.
 ۱۳۵ نیازمندی جهان به خداوند در بقا را توضیح دهید.
 ۱۳۶ رابطه خودشناسی و عبودیت چیست و پیامبر اکرم (ص) چه درخواستی از خداوند دارند؟
 ۱۳۷ نور بودن خداوند به چه معناست و فرمایش امیرالمؤمنین علی (ع) در این باره چیست؟
 ۱۳۸ آیا شناخت چگونگی وجود خداوند مقدور است؟ چرا؟

پاسخ

- ۱۳۳ صفحه ۲ کتاب درسی
 ۱۳۴ صفحه ۷ کتاب درسی
 ۱۳۵ صفحه ۹ کتاب درسی
 ۱۳۶ صفحه ۱۱ و ۱۲ کتاب درسی
 ۱۳۷ صفحه ۱۰ کتاب درسی
 ۱۳۸ صفحه ۱۲ و ۱۳ کتاب درسی

زمان شما:

حد اکثر زمان مطالعه: ۶۰ دقیقه

مفاهیم آموزشی

۱۳۳ اندیشیدن درباره خداوند

اندیشه مانند بذری است که در ذهن جوانه می زند، در دل و قلب ریشه می دواند و برگ و بار آن به صورت اعمال ظاهر می شود.

- ثمرات اندیشه
- طراوت بخشی و زیباسازی بهار جوانی
 - شکوفه کردن استعدادها
 - امیدبخشی به آینده ای زیباتر
- کلمه اندیشه می تواند برترین عبادت ها نیز باشد.

حدیث

- پیامبر اکرم (ص) می فرماید: «أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِدْمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَ فِي قُدْرَتِهِ»
 ترجمه برترین عبادت، اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت اوست.
 پیام ۱- اندیشه، برترین عبادت ها است. ۲- اهمیت استمرار تفکر، ۳- امکان و ضرورت شناخت صفات خداوند
 کلمه ارتباط حدیث با مطالب زیر از کتاب دوازدهم:
 ۱- مرتبط با حدیث «تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ...» [درس ۱]
 ۲- یکی از معیارهای تمدن متعالی اسلام، عقل گرایی و علم آموزی و مقابله با جهل و خرافات است. [درس ۹]

۱۳۴ تفکر و استدلال در مورد نیازمندی جهان به خداوند در پیدایش

- هر کدام از ما بر اساس فطرت خویش، خدا را می یابیم و حضورش را درک می کنیم.
 ما در جهانی زندگی می کنیم که آفریننده ای حکیم آن را هدایت و پشتیبانی می کند و به موجودات و مخلوقات مدد و یاری می رساند.
 - قرآن کریم ما را به معرفت عمیق تر درباره خداوند فرا می خواند و راه های گوناگونی را برای درک وجود او و نیز شناخت صفات و افعال او به ما نشان می دهد.
 - یکی از این راه ها، تفکر درباره نیازمند بودن جهان، در پیدایش خود به آفریننده و خالق است.
 برای این کار از دو مقدمه کمک می گیریم تا به یک نتیجه برسیم:
 - مقدمه اول: اگر به خودمان یا اشیای پیرامونمان حتی حیوانات و گیاهان و ... نظر کنیم، همه پدیده هایی هستیم که وجود و هستی مان از خودمان نیست، به عبارت دیگر پدیده ای را نمی توان یافت که به خود متکی باشد و از غیر بی نیاز باشد.
 - مقدمه دوم: پدیده ها، که وجودشان از خودشان نیست، برای موجود شدن نیازمند به پدیدآورنده ای هستند که خودش پدیده نباشد، بلکه وجودش از خودش باشد.

- مثال چیزهایی که شیرین نیستند، برای شیرین شدن نیازمند به چیزی هستند که خودش شیرین باشد.
 در آفرینش نیز، یک موجود فقط در صورتی در وجود خود نیازمند به دیگری نیست که خودش ذاتاً موجود باشد.
 در این صورت، چنین چیزی دیگر پدیده نیست و نیاز به پدیدآورنده نخواهد داشت؛ همواره بوده است و همواره خواهد بود.

شعر

ذاتِ نایافته از هستی، بخش / چون تواند که بود هستی بخش

خشک ابری که بود ز آب تهی / ناید از وی صفت آب دهی [پام]

پیام ۱- نیازمندی جهان به خداوند در پیدایش، ۲- ابری که آبی درون خود ندارد، نمی تواند ببارد، در نتیجه ما انسان ها که نتوانستیم خودمان را بیافرینیم (وجودمان از خودمان نیست) قطعاً نمی توانیم آفریننده و خالق بقیه انسان ها (فرزندان) باشیم!

نتیجه گیری ما و همه پدیده های جهان، در پدید آمدن و هست شدن خود به آفریننده ای نیازمندیم که خودش پدیده نباشد و سرچشمه هستی باشد. این موجود برتر و متعالی «خدا» نامیده می شود.

۱۳۵ نیازمندی جهان به خدا در بقا

جهان همواره و در هر «آن» به خداوند نیازمند است و این نیاز هیچگاه قطع یا کم نمی شود.

رابطه خداوند با جهان، تا حدی شبیه رابطه مولد برق یا جریان برق است؛ همین که مولد متوقف شود جریان برق هم قطع می گردد و لامپ های متصل به آن نیز خاموش می شوند.

- آیا رابطه جهان با خدا نیز مانند رابطه بنا با مسجد است؟ یک تفاوت بنیادین میان این دو رابطه وجود دارد:

- مسجد گوهرشاد از مصالح ساختمانی مانند خاک، سنگ، چوب، کاشی و... تشکیل شده که هیچ کدام از آنها را بنا به وجود نیاورده است. هریک از این مصالح نیز خواصی دارند که بنا آن را ایجاد نمی کند.

بنا نه چسبندگی گچ را ایجاد می کند و نه سختی و استحکام سنگ را؛ به عبارت دیگر بنا نه اجزای ساختمان را پدید آورده و نه خواص آن اجزا را! کار بنا فقط جابه جا کردن مواد و چینش آنها است.

- اما خداوند، خالق سنگ، گچ، چوب و خواص آن ها و حتی خالق خود بنا است.

بر این اساس وجود بنا و نیز وجود مصالح و خواص آنها، همه وابسته به خداست و خداوند هر لحظه اراده کند، آنها از بین می روند و ساختمان متلاشی می گردد.

نتیجه گیری مسجد با ساخته شدن، از بنا بی نیاز می شود اما موجودات چنین نیستند و پس از پیدایش نیز همچنان، مانند لحظه نخست خلق شدن، به خداوند نیازمند هستند. از این رو دائماً با زبان حال، به پیشگاه الهی عرض نیاز می کنند.

شعر

ما چو ناییم و نوا در ما ز توست / ما چو کوهیم و صدا در ما ز توست

ما که باشیم ای تو ما را جان جان / تا که ما باشیم با تو در میان

ما عدم هاییم و هستی های ما / تو وجود مطلق، فانی نما

ما همه شیران ولی شیر غلم / حمله مان از باد باشد دم به دم [مولوی]

پیام ۱- نیازمندی مخلوقات به خداوند در بقا، ۲- نوای نی و صدای کوه یعنی اثرگذاری نی و کوه که همگی وابسته به خداست. ۳- «باتو در میان» اشاره به نیازمندی در بقا دارد. ۴- خداوند «فانی نما» یعنی «فانی کننده» است به عبارت دیگر می تواند بقای هر کسی را از بین ببرد.

۵- ما چون شیر روی غلم (پرچم) هستیم که با باد تکان می خوریم یعنی اراده خداوند به باد تشبیه شده و اثرگذاری و بقای ما نیز به تصویر شیر روی پرچم.

آیه

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ [سورة فاطر، آیه ۱۵]

ترجمه ای مردم شما به خداوند نیازمند هستید و خدا است که [تنها] بی نیاز ستوده است.

پیام نیازمندی مخلوقات به خداوند در پیدایش و بقا

کلمه ارتباط آیه با مطالب زیر از کتاب دوازدهم:

- ۱- مرتبط با ابیات مولانا و آیه شریفه: ﴿يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...﴾ [درس ۱]
- ۲- هم مفهوم با حدیث پیامبر اکرم (ص) است که فرمودند: «اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا» [درس ۱]
- ۳- عبارت «وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ» مرتبط با آیه شریفه ﴿اللَّهُ الصَّمَدُ﴾ است. [درس ۲]
- ﴿يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾ [سورة الرحمن، آیه ۲۹]
- ترجمه** هر آنچه در آسمان ها و زمین است، پیوسته از او درخواست می کند. او همواره دست اندر کار امری است.
- پیام** نیازمندی مخلوقات به خداوند در بقا
- کلمه** ارتباط آیه با مطالب زیر از کتاب دوازدهم:
- ۱- مرتبط با آیه ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ است. [درس ۱]
- ۲- بیانگر توحید در ربوبیت است. [درس ۲]

رابطه فراوانی با جهان شبیه رابطه مولد برق با جریان برق یا رابطه دریا با موج است اما شبیه روابط زیر نیست؛ جریان برق یا مولد برق، موج با دریا، ساعت ساز با ساعت، بنا با مسگر و ساقتمان؛ چون در اینها ترتیب رعایت نشده است.

۱۳۶ رابطه معرفت به خداوند و درک نیازمندی او

- انسان‌های ناآگاه به نیاز دائمی انسان به خداوند، بی‌توجه‌اند؛ اما انسان‌های آگاه دائماً سایه لطف و رحمت خدا را احساس می‌کنند و خود را نیازمند عنایات پیوسته او می‌دانند.
- هرچه معرفت انسان به خود و رابطه‌اش با خدا بیشتر شود، نیاز به او را بیشتر احساس و ناتوانی و بندگی خود را بیشتر ابراز می‌کند.
- کلمه** افزایش خودشناسی ⇨ درک بیشتر فقر و نیاز ⇨ افزایش بندگی (عبودیت)
- پیامبر گرامی ما، با آن مقام و منزلت خود در پیشگاه الهی، عاجزانه از خداوند می‌خواهد که برای یک لحظه هم، لطف و رحمت خاصش را از او نگیرد و او را به حال خود واگذار نکند.

مفاهیم کلیدی

۱۳۸

حدیث

پیامبر (ص) می‌فرماید: «اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا»

ترجمه خدایا هیچ‌گاه مرا چشم به هم زدن به خودم وامگذار.

پیام ۱- آگاهی، سرچشمه بندگی، ۲- افزایش خودشناسی سبب درک بیش‌تر فقر و نیاز به خداست و این درک نیز عامل افزایش عبودیت و بندگی است.

۱۳۷ ترسیم رابطه خداوند، جهان هستی و معرفت عمیق به خدا

قرآن کریم، رابطه میان خداوند و جهان هستی را با کلمه «نور» بیان می‌کند.

آیه

﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ...﴾ [سوره نور، آیه ۳۵]

ترجمه خداوند نور آسمان‌ها و زمین است...

پیام ۱- همه مخلوقات به خداوند نیازمندند و تجلی‌بخش وجود او هستند. ۲- فقط خداوند، نور است پس ما نور نیستیم بلکه تابش و آیه و نشانه او هستیم.

کلمه ارتباط آیه با مطالب زیر از کتاب دوازدهم:

۱- مرتبط با آیات ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ﴾ و ﴿يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾ است. [درس ۱]

۲- نور بودن خداوند و نیاز ما به او به معنای توحید در خالقیت است. [درس ۲]

- نور آن چیزی است که خودش پیدا و آشکار است و سبب پیدایی و آشکار شدن چیزهای دیگر نیز می‌شود. خداوند نور هستی است، یعنی تمام موجودات، «وجود» خود را از او می‌گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصه هستی می‌گذارند و وجودشان به او وابسته است.
- هر چیزی در این جهان، بی‌انگه وجود خالق و آیه‌ای از آیات الهی محسوب می‌شود. در واقع هر موجودی در حدّ خودش تجلی خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است.
- در سؤالات، اگر مفقولات را با عبارت «نوری از انوار الهی» معرفی کرد، گزینه نادرست است؛ چون اولاً ما مفقولات نور نیستیم و تنها یک تجلی و بازتاب نور حقیقی یعنی فراوند هستیم و ثانیاً فراوند، انوار ندارد چون جمع نیست، او واحد و یکتا و در حقیقت «نور» است.

شعر

دلی‌کز معرفت نور و صفا دید / به هر چیزی که دید، اول خدا دید [شیخ مضمون شبستری]

به صحرا بنگرم صحرا تو بینم / به دریا بنگرم دریا تو بینم

به هر جا بنگرم کوه و درو دشت / نشان از قامت رعنا تو بینم [بابا طاهر]

پیام ۱- خداوند نور هستی است. ۲- هر یک از مخلوقات، تجلی خداوند و آیه‌ای از آیات الهی است.

حدیث

امیرالمؤمنین امام علی (ع) می‌فرماید: «مَا زَايَتْ شَيْئاً إِلَّا وَزَايَتْ اللَّهُ قَبْلَهُ وَبَعْدَهُ وَمَعَهُ»

ترجمه هیچ چیزی را ندیدم مگر اینکه خداوند را قبل و بعد با آن دیدم.

پیام ۱- تمامی مخلوقات هستی، تجلی‌بخش و آیه خداوند هستند. ۲- نور بودن خداوند.

- اینکه انسان بتواند با هر چیزی خدا را ببیند، معرفتی عمیق و بالاست که در نگاه نخست مشکل به نظر می‌آید، اما هدفی قابل دسترس است، به خصوص برای جوانان که پاکی و صفای قلب دارند.
- اگر قدم پیش گذاریم و با عزم و تصمیم قوی حرکت کنیم، به یقین خداوند نیز کمک خواهد کرد و لذت چنین معرفتی را به ما خواهد چشاند.

۱۳۸ ناتوانی انسان در شناخت چیستی و ذات خداوند

موضوعاتی که می‌خواهیم درباره آنها شناخت پیدا کنیم دو دسته‌اند:

دسته اول: موضوعاتی هستند که در محدوده شناخت ما قرار می‌گیرند. مثال: گیاهان، حیوان‌ها، ستارگان و کهکشان‌ها در حقیقت ذهن ما توان و گنجایش فهم چیستی و ذات چنین موضوعاتی را دارد؛ زیرا همه آنها اموری محدود هستند.

دسته دوم: موضوعاتی هستند که **نامحدودند** و ذهن ما گنجایش درک آنها را ندارد؛ زیرا لازمه شناخت هر چیزی احاطه و دسترسی به آن است. در واقع ما به دلیل محدود بودن ذهن خود نمی‌توانیم ذات امور نامحدود را تصور کنیم و چگونگی وجودشان را دریابیم. خداوند حقیقتی نامحدود دارد؛ در نتیجه ذهن ما نمی‌تواند به حقیقت او احاطه پیدا کند و ذاتش را شناسایی نماید. **نتیجه‌گیری** با اینکه ما به وجود خداوند به عنوان آفریدگار جهان پی می‌بریم و **صفات** او را می‌توانیم بشناسیم اما نمی‌توانیم **ذات** و **چیستی** او را دریابیم.

حدیث

پیامبر اکرم (ص) می‌فرماید: «تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ»

ترجمه در همه چیز تفکر کنید ولی در ذات خداوند تفکر نکنید.

پیام ممنوعیت **تفکر** در چیستی و ذات خداوند به دلیل محدودیت دستگاه تفکر انسان

کلمه ارتباط حدیث با مطالب زیر از کتاب دوازدهم:

مرتبط با حدیث «أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِدْمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَفِي قُدْرَتِهِ» است. [درس ۱]

نمرین‌های امتحانی

توجه: در آدرس منابع هر سؤال من یعنی صفحه و کمر یعنی کتاب درسی به طور مثال [تفکر در هریت - ص ۱۲ کر]

الف) تدبر در آیات قرآن و احادیث

۱. براساس حدیث پیامبر (ص) «أَفْضَلُ الْعِبَادَةِ إِدْمَانُ التَّفَكُّرِ فِي اللَّهِ وَفِي قُدْرَتِهِ» برترین عبادت چیست؟
۲. با تدبر در آیه شریفه ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ نیاز انسان به خدا شامل چه چیزهایی می‌شود؟ [تدبر در قرآن - ص ۱۰ کر، نهایی - فرادر ۹۹]
۳. پیامبر گرامی (ص) در دعای «اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرْفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا» چه درخواستی از خداوند دارد؟
۴. براساس آیه ﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ چرا خداوند خود را نور آسمان‌ها و زمین معرفی می‌کند؟
۵. در حدیث «تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ» پیامبر اکرم (ص) انسان را از تفکر در چه چیزی منع فرموده‌اند؟ چرا؟
۶. براساس آیه شریفه ﴿يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾ به سؤالات زیر جواب دهید.
 - الف) چرا موجودات پیوسته از خداوند درخواست می‌کنند؟
 - ب) منظور از این که خداوند هر لحظه دست‌اندرکار امری است، چیست؟
 - ج) چرا خداوند هر لحظه دست‌اندرکار امری است؟
 - د) آیه فوق به کدامیک از مراحل نیازمندی جهان به خدا اشاره دارد؟
۷. با تفکر در حدیث امیرالمؤمنین علی (ع): «مَا رَأَيْتُ شَيْئًا إِلَّا وَرَأَيْتُ اللَّهَ قَبْلَهُ وَبَعْدَهُ وَمَعَهُ» مقصود ایشان از اینکه می‌فرماید قبل و بعد و همراه هر چیزی خدا را دیدم چیست؟

[تفکر در هریت - ص ۱۲ کر]

- ب) درستی یا نادرستی عبارات‌های زیر را با (ص / غ) مشخص کنید.**
ص	غ
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
☐	☐
۸. نیازمندی موجودات به خداوند، منحصر به مرحله به وجود آمدن و پدیدار شدن است.
 ۹. ذهن آدمی توان و گنجایش فهم چیستی و ذات برخی از موضوعات را دارد.
 ۱۰. هر چیزی که وجودش از خودش نباشد، برای موجود شدن نیازمند به دیگری است.
 ۱۱. رابطه خداوند با جهان، تا حدی شبیه رابطه ساعت و ساعت‌ساز است.
 ۱۲. در جهان هستی، هیچ پدیده‌ای را نمی‌توان یافت که به خود متکی باشد.
 ۱۳. نقش معمار در ساختن یک بنا فقط جابه‌جا کردن مواد و چینش آن‌هاست.
 ۱۴. خداوند حقیقتی نامحدود است و انسان می‌تواند با تفکر به چیستی و حقیقت او دست یابد.
 ۱۵. هر موجودی در این جهان نوری از انوار الهی است.
 ۱۶. درک بیشتر فقر و نیاز، معلول افزایش عبودیت و بندگی است.
- ج) عبارات‌های زیر را با کلمات مناسب تکمیل کنید.**
۱۷. مانند بذری است که در ذهن جوانه می‌زند.
 ۱۸. قرآن کریم، خداوند را با صفت و مخلوقات را با صفت نام برده است.
 ۱۹. هر موجودی در حد خودش خداوند است.
 ۲۰. انسان‌های ناآگاه نسبت به انسان به خداوند، بی‌توجه‌اند.
 ۲۱. هر یک از ما بر اساس خویش خدا را می‌یابیم و حضورش را می‌کنیم.
 ۲۲. با وجود شناخت اولیه خداوند، قرآن کریم ما را به درباره پروردگار فرا می‌خواند.
 ۲۳. هر چه انسان به خود و رابطه‌اش با خداوند بیشتر شود، به او را بیشتر احساس می‌کند.

۲۴. ما و همه پدیده‌های جهان، در پدید آمدن و هست شدن به آفریننده‌ای نیازمندیم که خودش نباشد.
۲۵. ما به دلیل محدود بودن ذهن خود، نمی‌توانیم و امور نامحدود را تصور کنیم.
۲۶. پیامبر (ص): برترین عبادت اندیشیدن مداوم درباره و اوست.
۲۷. قرآن کریم، رابطه میان خداوند و جهان هستی را با کلمه بیان می‌کند.
۲۸. انسان‌های به نیاز دائمی انسان به خداوند بی‌توجه‌اند.

➤ به سؤالات زیر پاسخ کوتاه دهید.

۲۹. چه چیزی باعث طراوت بهار جوانی و شکوفاکننده استعداد‌های انسان می‌شود؟
۳۰. رابطه خدا با جهان را تا حدی می‌توان، به چه چیزی تشبیه نمود؟
۳۱. در چه صورتی خداوند لذت درک و شناخت خود را نصیب ما می‌کند؟
۳۲. با تفکر درباره آغاز و پایان این هستی پهناور، به پاسخ کدام پرسش پی می‌بریم؟
۳۳. شناخت اولیه ما از خدا به چه صورتی است؟
۳۴. هریک از ما انسان‌ها براساس فطرت الهی خویش، در مورد آفریننده این جهان چه چیزی را به روشنی درک می‌کنیم؟
۳۵. یکی از راه‌های عمیق معرفتی برای درک وجود خدا و شناخت صفات و افعال او که قرآن به ما توصیه کرده است، چیست؟
۳۶. ما و همه پدیده‌های جهان، در پدید آمدن و هست شدن خود به چه کسی نیازمندیم؟
۳۷. لازمه شناخت هر چیزی، چیست؟
۳۸. شناسایی ماهیت یا ذات موجودات چه زمانی میسر می‌شود؟
۳۹. چه زمانی خداوند برای رسیدن به خدائینی در وراء هر چیزی به انسان کمک خواهد کرد و لذت چنین معرفتی را به او خواهد چشاند؟
- * ۴۰. چرا جوانان در معرفت عمیق خداوند موفق تر هستند؟
۴۱. نور بودن خداوند به چه معناست؟
۴۲. نتیجه معرفت و آگاهی انسان از فقر و نیازمندی‌اش به خدا چیست؟
۴۳. یک موجود در چه صورتی در وجود خود نیازمند به دیگری نیست؟
۴۴. بیت «ذات نایافته از هستی، بخش / چون تواند که بود هستی بخش» به کدامیک از مراحل نیازمندی به خداوند اشاره دارد؟
۴۵. سرچشمه عبودیت و بندگی چیست؟
۴۶. متناسب با بیت «دلی کز معرفت نور و صفا دید / به هر چیزی که دید اول خدا دید» حدیثی از امام علی (ع) بنویسید.
۴۷. بیت «ما همه شیران ولی شیر علم / حمله مان از باد باشد دم به دم» به چه مفهومی اشاره می‌کند؟
- گزینه صحیح را انتخاب کنید.

۴۸. رابطه خداوند با جهان در چه مرحله‌ای با رابطه بتا و ساختمان تشابه دارد؟
- الف) در بقا (ب) در پیدایش
۴۹. درک بیشتر فقر و نیازمندی انسان به خدا نتیجه چیست؟
- الف) افزایش خودشناسی (ب) افزایش بندگی
۵۰. طبق حدیث امام علی (ع): «مَا رَأَيْتُ شَيْئًا إِلَّا وَرَأَيْتُ اللَّهَ قَبْلَهُ، وَ بَعْدَهُ، وَ مَعَهُ» به ترتیب کدام عبارت به «سرتاسر نیاز بودن مخلوقات» و «خالق موت و حیات بودن خداوند» اشاره می‌کند؟
- الف) مَعَهُ، - بَعْدَهُ، (ب) قَبْلَهُ، - مَعَهُ،

➤ کشف ارتباط

۵۱. هریک از موارد سمت راست با کدام یک از موارد سمت چپ ارتباط دارد؟ (یک مورد در سمت چپ اضافه است.)

الف) سرچشمه بندگی	۱- صفات خداوند
ب) به صحرا بنگرم صحرا تو بینم	۲- خدایابی در فطرت
ج) دریافت آفریننده‌ای حکیم برای جهان	۳- معرفتی عمیق
د) مجوز تفکر کردن	۴- آگاهی
	۵- چپستی خداوند

➤ اصطلاحات زیر را تعریف کنید.

۵۲. الف) پدیده:

ب) نور:

ج) امور نامحدود:

➤ به سؤالات زیر پاسخ کامل دهید.

۵۳. با توجه به اینکه هر کدام از ما براساس فطرت خویش خدا را می‌یابیم و حضورش را درک می‌کنیم آیا این شناخت اولیه از نظر قرآن کافی است؟ چرا؟
۵۴. چرا موضوعاتی که نامحدودند، ذهن ما گنجایش درک آن‌ها را ندارد؟ با ذکر مثال توضیح دهید.
۵۵. علت ناتوانی انسان در شناخت ذات و چپستی خدا را بنویسید.

[نهایی - دی ۹۸]

[تفکر در متن - ص ۸ کدر، نهایی - فردا ۹۸ / ۳ بار تکرار]

* ۵۶. نیازمندی جهان به خدا در پیدایش را با دو مقدمه و یک نتیجه، استدلال نمایید.

۵۷. آیا رابطه جهان با خدا مانند رابطه بتا با مسجد است؟ توضیح دهید.

۵۸. چرا آنان که با دقت و تأمل در جهان هستی می‌نگرند در هر چیزی خدا را مشاهده می‌کنند؟

۵۹. موضوعاتی را که می‌خواهیم در مورد آن‌ها شناخت پیدا کنیم چند دسته‌اند؟ با ذکر مثال بیان کنید.

۶۰. چرا پیامبر (ص) عاجزانه از خداوند درخواست می‌کند که او را به حال خود واگذار نکند؟

۶۱. تفاوت انسان‌های ناآگاه و انسان‌های آگاه را نسبت به نیازهای دائمی به خداوند بنویسید.

۶۲. با وجود شباهت‌های ظاهری رابطه خدا و جهان با رابطه ساعت‌ساز و ساعت، تفاوت‌های این دو رابطه را بنویسید:

[اندریشه و تحقیق - ص ۱۴ کدر]

سؤال‌های ویژه امتحان برای کنکور

۶۳. چرا نیازمندی جهان به خداوند تنها شامل مرحله پیدایش نمی‌باشد؟

۶۴. شناخت چگونگی وجود خداوند ممکن است یا محال؟ چرا؟

۶۵. سرشت خدا آشنا یا همان رؤیت قلبی خداوند برای چه کسانی ممکن است؟

۶۶. کدام بیت را می‌توان به عنوان تمثیلی گویا از مفهوم مندرج در آیه شریفه ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ ارائه نمود؟ [ریاضی - ۱۴۰۰]

(۱) به صحرا بنگرم صحرا تو بینم / به دریا بنگرم دریا تو بینم

(۲) خشک ابری که بود ز آب تهی / نادید از وی صفت آب دهی

(۳) نظیر دوست ندیدم اگرچه از مه و مهر / نهادم آینه‌ها در مقابل رخ دوست

(۴) مهر رخسار تو می‌تابد از ذرات جهان / هر دو عالم پر ز نور و دیده نابینا چه سود

۶۷. قرآن کریم رابطه میان خداوند و جهان هستی را با کدام کلمه بیان می‌کند و معنای دقیق آن چیست؟ [انسانی فارچ - ۱۴۰۰]

(۱) خداوند نور هستی است. - تمام موجودات وجود خود را از او می‌گیرند.

(۲) خداوند رب العالمین است. - تمام موجودات وجود خود را از او می‌گیرند.

(۳) خداوند نور هستی است. - تصرف و سرپرستی مخلوقات به دست خداوند است.

(۴) خداوند رب العالمین است. - تصرف و سرپرستی مخلوقات به دست خداوند است.

۶۸. از آیه شریفه ﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾ کدام مفهوم دریافت می‌شود؟ [ریاضی - ۹۹]

(۱) هر چیزی در این جهان نشانگر نور خالق و پروردگار جهان است و روشنی بخش آسمان و زمین می‌باشد.

(۲) شناخت ذات خداوند معرفتی عمیق والاست که در نگاه نخست مشکل، اما هدفی قابل دسترس است.

(۳) هر موجودی در حد خودش تجلی بخش خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است.

(۴) خداوند نور هستی است و تمام موجودات تنها در مرحله پیدایش وجود خود را از او می‌گیرند و به سبب او نورانی می‌شوند.

۶۹. پیامبر اکرم (ص) کدام مورد را برترین عبادت معرفی نموده‌اند؟ [انسانی فارچ - ۹۸]

(۱) اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت او

(۲) گرایش به خداوند و تمسک به او

(۳) بیان سخن حق در مقابل سلطان ستمگر

(۴) رسیدن به حضور قائم در حال پیروی از او

۷۰. اکنون که می‌دانیم «ما همه شیران ولی شیر عَلم / حمله مان از باد باشد دم به دم» شایسته است، چگونه دعا کنیم؟ [ریاضی - ۹۸]

(۱) ﴿إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ﴾ (۲) ﴿رَبِّ ارْجِعُونِ لَعَلِّي أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ﴾

(۳) ﴿اللَّهُمَّ لَا تَكِلْنِي إِلَى نَفْسِي طَرَفَةَ عَيْنٍ أَبَدًا﴾ (۴) ﴿اللَّهُ أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ﴾

۷۱. به کدام علت، پیامبر گرامی اسلام (ص) به «تَفَكَّرُوا فِي كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَفَكَّرُوا فِي ذَاتِ اللَّهِ» دستور داده‌اند؟ [ریاضی - ۹۵]

(۱) لازمه شناخت هر چیزی احاطه و دسترسی به آن است و ما هرگز به هستی و چیستی خدا دسترسی نداریم.

(۲) تفکر در ذات خداوند موجب محدود شدن هستی خداوند می‌شود و ما فقط توان فهم چیستی خدا را داریم.

(۳) هر چیستی که برای خداوند فرض کنیم، او را در حد تصورات ذهنی خود پایین آورده و محدود کرده‌ایم.

(۴) هستی و چیستی خداوند در ظرف ذهن ما نمی‌گنجد و ما فقط توانایی فهم مخلوقات خداوند را داریم.

۷۲. اگر بگوییم همه مخلوقات، تجلی قدرت و صفات الهی هستند، پیام کدام آیه شریفه را ترسیم نموده‌ایم؟

(۱) ﴿مَا رَأَيْتُ شَيْئًا إِلَّا وَرَأَيْتُ اللَّهَ قَبْلَهُ وَبَعْدَهُ وَمَعَهُ﴾ (۲) ﴿اللَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ﴾

(۳) ﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ﴾ (۴) ﴿يَسْأَلُهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأْنٍ﴾

سؤال تمرین	۱	۲	۳	۴	۵	۶	۷	۸	۹	۱۰	۱۱	۱۲	۱۳	۱۴	۱۵	۱۶	۱۷	۱۸	۱۹	۲۰	۲۱	۲۲	۲۳	۲۴	۲۵	۲۶	۲۷	۲۸	۲۹	۳۰
کد مفاهیم کلیدی	۱۳۳	۱۳۵	۱۳۶	۱۳۷	۱۳۸	۱۳۵	۱۳۷	۱۳۴	۱۳۸	۱۳۵	۱۳۴	۱۳۷	۱۳۸	۱۳۵	۱۳۷	۱۳۶	۱۳۳	۱۳۴	۱۳۷	۱۳۶	۱۳۴	۱۳۷	۱۳۸	۱۳۵	۱۳۴	۱۳۷	۱۳۶	۱۳۳	۱۳۴	۱۳۵

سؤال تمرین	۳۱	۳۲	۳۳	۳۴	۳۵	۳۶	۳۷	۳۸	۳۹	۴۰	۴۱	۴۲	۴۳	۴۴	۴۵	۴۶	۴۷	۴۸	۴۹	۵۰	۵۱	۵۲	۵۳	۵۴	۵۵	۵۶	۵۷	۵۸	۵۹
کد مفاهیم کلیدی	۱۳۷	۱۳۴	۱۳۴	۱۳۴	۱۳۴	۱۳۴	۱۳۸	۱۳۸	۱۳۷	۱۳۷	۱۳۷	۱۳۶	۱۳۴	۱۳۴	۱۳۶	۱۳۷	۱۳۵	۱۳۵	۱۳۶	۱۳۷	۱۳۴	۱۳۷	۱۳۴	۱۳۸	۱۳۸	۱۳۴	۱۳۵	۱۳۷	۱۳۸

سؤال تمرین	۶۰	۶۱	۶۲	۶۳	۶۴	۶۵	۶۶	۶۷	۶۸	۶۹	۷۰	۷۱	۷۲
کد مفاهیم کلیدی	۱۳۶	۱۳۶	۱۳۴	۱۳۵	۱۳۸	۱۳۸	۱۳۴	۱۳۷	۱۳۷	۱۳۷	۱۳۳	۱۳۵	۱۳۷

- ۱) [۱۳۳] اندیشیدن مداوم درباره خدا و قدرت اوست.
- ۲) [۱۳۵] نیازمندی در همه شئون زندگی، لحظه به لحظه، از پیدایش تا بقا؛ تمام داشته‌های انسان از خداست و نیاز به او هیچ‌گاه قطع یا کم نمی‌شود.
- ۳) [۱۳۶] اینکه او را لحظه‌ای به حال خود رها نکند.
- ۴) [۱۳۷] چون تمام موجودات، «وجود» خود را از او می‌گیرند و به سبب او آشکار شده و پا به عرصه هستی می‌گذارند.
- ۵) [۱۳۸] تفکر در ذات خدا - به دلیل محدود بودن ذهن انسان و نامحدود بودن ذات الهی
- ۶) [۱۳۵] الف) چون همه موجودات برای لحظه لحظه وجود خود محتاج و نیازمند خدا هستند و اگر خداوند لحظه‌ای آنان را به حال خود واگذارد، همه نیست و نابود می‌شوند. ب) یعنی خداوند هر لحظه به موجودات هستی می‌بخشد. ج) زیرا موجودات پیوسته از خداوند درخواست می‌کنند و او دائماً نیاز آنها را برطرف می‌کند. د) نیازمندی به خداوند در بقا
- ۷) [۱۳۷] «رَأَيْتُ اللَّهَ قَبْلَهُ»؛ یعنی اشیاء پدیده‌هایی هستند که قبلاً نبوده‌اند؛ پس حتماً علتی آن‌ها را به وجود آورده است و می‌توان به خالق و علت به وجود آورنده آنها پی برد.
- «مَعَهُ»؛ به این معناست که شیء سرتاسر نیاز، در حال حاضر وجود دارد و علت بقای آن خداست.
- «بعده»؛ خالق موت و حیات خداست. پس درفنای شیء نیز می‌توان خدا را مشاهده کرد.
- ۸) [۱۳۴] و [۱۳۵] غ؛ نیازمندی موجودات به خداوند شامل پیدایش و بقا است.
- ۹) [۱۳۸] ص
- ۱۰) [۱۳۴] ص
- ۱۱) [۱۳۵] غ؛ ساعت، در بقا به ساعت‌ساز نیاز ندارد و در پیدایش هم، کار ساعت‌ساز فقط جابه‌جایی و چینش اجزای ساعت است. اما جهان هم در پیدایش و هم در بقا به خداوند نیاز دارد.
- ۱۲) [۱۳۴] ص
- ۱۳) [۱۳۵] ص
- ۱۴) [۱۳۸] غ؛ از آنجا که خداوند نامحدود و انسان محدود است، انسان نمی‌تواند به چپستی و ذات او دست یابد و تنها می‌تواند از هستی و صفات او آگاه شود.
- ۱۵) [۱۳۷] غ؛ هر موجودی تجلی خداوند و آیه‌ای از آیات الهی است. خداوند، انوار ندارد چون جمع نیست و واحد و یکتا است و یک نور است.
- ۱۶) [۱۳۶] غ؛ هر چه خودشناسی انسان زیاد شود، فقر و نیاز خود به خالق را بهتر درک می‌کند و در نتیجه بندگی او افزایش خواهد یافت؛ پس عبودیت معلول درک فقر و نیاز است.
- ۱۷) [۱۳۳] اندیشه
- ۱۸) [۱۳۵] غنی - فقیر
- ۱۹) [۱۳۷] تجلی‌بخش
- ۲۰) [۱۳۶] نیاز دائمی
- ۲۱) [۱۳۴] فطرت - درک
- ۲۲) [۱۳۲] معرفت عمیق‌تر
- ۲۳) [۱۳۶] معرفت - نیاز
- ۲۴) [۱۳۴] پدیده
- ۲۵) [۱۳۸] ذات - چپستی
- ۲۶) [۱۳۳] خدا - قدرت
- ۲۷) [۱۳۷] نور
- ۲۸) [۱۳۶] ناآگاه
- ۲۹) [۱۳۳] اندیشه
- ۳۰) [۱۳۵] مولد برق با جریان برق
- ۳۱) [۱۳۷] قدم پیش بگذاریم و با عزم و تصمیم قوی حرکت کنیم.
- ۳۲) [۱۳۴] اینکه موجودات جهان، هستی خود را وامدار چه کسی هستند؟
- ۳۳) [۱۳۴] فطری
- ۳۴) [۱۳۴] می‌دانیم در جهانی زندگی می‌کنیم که آفریننده‌ای حکیم آن را هدایت و پشتیبانی می‌کند و به مخلوقات مدد و یاری می‌رساند.
- ۳۵) [۱۳۴] تفکر درباره نیازمند بودن جهان در پیدایش خود به آفریننده و خالق
- ۳۶) [۱۳۴] به آفریننده‌ای نیازمندیم که خودش پدیده نباشد و سرچشمه هستی باشد.
- ۳۷) [۱۳۸] احاطه و دسترسی به آن
- ۳۸) [۱۳۸] زمانی که ذهن ما توان و گنجایش احاطه و دسترسی به آن را داشته باشد.
- ۳۹) [۱۳۷] زمانی که انسان قدم پیش بگذارد و با عزم و تصمیم قوی حرکت کند.
- ۴۰) [۱۳۷] به علت پاکی و صفای قلب
- ۴۱) [۱۳۷] یعنی تمام موجودات وجود خود را از او می‌گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصه هستی می‌گذارند.
- ۴۲) [۱۳۶] افزایش عبودیت و بندگی
- ۴۳) [۱۳۴] در صورتی که خودش ذاتاً موجود باشد.
- ۴۴) [۱۳۴] نیازمندی در پیدایش
- ۴۵) [۱۳۶] درک بیشتر فقر و نیاز و افزایش خودشناسی
- ۴۶) [۱۳۷] «هیچ چیزی را ندیدم مگر اینکه خداوند را قبل و بعد و با آن دیدم.»
- ۴۷) [۱۳۵] موجودات دائماً با زبان حال خود به پیشگاه خداوند عرض نیاز می‌کنند.
- ۴۸) [۱۳۵] گزینه «ب»
- ۴۹) [۱۳۶] گزینه «الف»
- ۵۰) [۱۳۷] گزینه «الف»
- ۵۱) [۱۳۴]، [۱۳۶]، [۱۳۷] و [۱۳۸] الف) ۴، ب) ۳، ج) ۲، د) ۱
- ۵۲) [۱۳۴] و [۱۳۷] الف) موجودی که وجودش از خودش نیست و در به وجود آمدن و هستی یافتن نیازمند پدیدآورنده است.
- ب) چیزی که خودش آشکار و پیداست و سبب پیدا شدن چیزهای دیگر می‌شود.
- ج) اموری که خارج از دایره شناخت و احاطه ما هستند و امکان شناخت چپستی و ذات و چگونگی وجود آن‌ها برای ما ممکن نیست و تنها می‌توانیم وجود و هستی آن‌ها را دریابیم.
- ۵۳) [۱۳۴] خیر؛ قرآن ما را به معرفت عمیق‌تر درباره خداوند و وجود او دعوت می‌کند.
- ۵۴) [۱۳۸] چرا که لازمه شناخت هر چیزی احاطه و دسترسی به آن است. در واقع ما به دلیل محدود بودن ذهن خود نمی‌توانیم امور نامحدود را تصور کنیم و چگونگی وجودشان را دریابیم. مانند شناخت حقیقت خداوند و احاطه بر ذات و چپستی او
- ۵۵) [۱۳۸] ذات خداوند نامحدود است و انسان موجودی محدود است. لازمه شناخت هر چیز، احاطه و دسترسی به آن است. به دلیل محدودیت انسان، امکان احاطه و درک چپستی و ذات خداوند ممکن نیست.

۵۶ [۱۳۴] مقدمه اول: ما و همه مخلوقات، پدیده‌ایم و وجودمان از خودمان نیست.

مقدمه دوم: هر پدیده‌ای در به وجود آمدن و هستی یافتن نیازمند پدیدآورنده‌ای است که خودش پدیده نباشد و وجودش از خودش باشد.

نتیجه‌گیری ما و همه مخلوقات جهان نیازمند پدیدآورنده‌ای هستیم که وجودش از خودش باشد. او سرچشمه هستی یعنی خدای متعال است.

۵۷ [۱۳۵] خیر؛ زیرا اولاً؛ مسجد در بقای خود نیازمند بتا نیست به عبارت دیگر اگر بتا وجود نداشته باشد مسجد پابرجا خواهد ماند.

ثانیاً؛ در پیدایش نیز مسجد نیازمند بتا نیست چون بتا نه مواد اولیه و مصالح مانند سنگ و چوب و آهن و شیشه و ... را ساخته و نه به آن‌ها خاصیت چسبندگی و استحکام و ... داده است. کار بتا فقط جابجا کردن مواد و چینش آن‌هاست.

۵۸ [۱۳۷] زیرا هر موجودی در حدّ خودش تجلّی خداوند و نشانگر حکمت، قدرت، رحمت و سایر صفات الهی است. این امر به این دلیل است که خداوند، نور هستی است؛ یعنی تمام موجودات، «وجود» خود را از او می‌گیرند و به سبب او پیدا و آشکار شده و پا به عرصه هستی می‌گذارند.

۵۹ [۱۳۸] دو دسته؛ دسته اول: موضوعاتی که در محدوده شناخت ما قرار دارند مانند: گیاهان، حیوانات، ستارگان و کهکشان‌ها؛ در حقیقت ذهن ما توان و گنجایش درک چیستی آن‌ها را دارد.

دسته دوم: موضوعاتی که فراتر از محدوده شناخت ما هستند و به دلیل نامحدود بودن، ذهن ما توانایی درک چگونگی وجود و حقیقت آن‌ها را ندارد مانند: درک چیستی و ذات خداوند.

۶۰ [۱۳۶] هر چه معرفت انسان به خود و رابطه‌اش با خدا بیشتر شود، نیاز به او را بیشتر احساس می‌کند و ناتوانی و بندگی خود را بیشتر ابراز می‌کند.

برای همین است که پیامبر گرامی ما با آن مقام و منزلت خود در پیشگاه الهی، عاجزانه از خداوند می‌خواهد که برای یک لحظه هم لطف و رحمت خاصش را از او نگیرد و او را به حال خود واگذار نکند.

۶۱ [۱۳۶] انسان‌های ناآگاه نسبت به نیاز دائمی انسان به خداوند، بی‌توجه‌اند اما انسان‌های آگاه دائماً سایه لطف و رحمت خدا را احساس می‌کنند و خود را نیازمند عنایات پیوسته او می‌دانند.

۶۲ [۱۳۴] و [۱۳۵] اولاً؛ ساعت‌ساز به ساعت وجود بخشیده است یعنی چرخ‌دنده و سایر اجزاء ساعت را نیافریده و به آن‌ها خاصیت نداده است. خالق ساعت‌ساز و چرخ‌دنده و ساعت، خداست. ثانیاً؛ ساعت در بقای خود نیازی به ساعت‌ساز ندارد. یعنی اگر ساعت‌ساز از بین برود، ساعت کماکان باقی مانده و کارش را ادامه می‌دهد در حالیکه جهان در بقای خود به خداوند نیاز دارد؛ یعنی نمی‌توان تصوّر کرد که خدایی نباشد اما جهان به کار خود ادامه دهد.

● پاسخ سؤال‌های ویژه امتحان برای کنکور

۶۳ [۱۳۵] همه ما نیاز داریم خداوند باشد تا به وجود بیاوریم. این به معنای نیازمندی جهان به خداوند در پیدایش است. اما در ادامه و استمرار زندگی نیز وجود هستی همه موجودات جهان از جمله ما انسان‌ها و نیز مصالح و خواص هر موجود، همه وابسته به خداست و خداوند هر لحظه اراده کند؛ آنها از بین می‌روند و متلاشی می‌گردند. رابطه خداوند با جهان، تا حدّی شبیه رابطه مولّد برق با جریان برق است؛ همین که مولّد متوقف شود جریان برق هم قطع می‌گردد و لامپ‌های متصل به آن نیز خاموش می‌شوند. پس علاوه بر پیدایش در بقا نیز به خداوند نیاز داریم.

۶۴ [۱۳۸] چگونگی وجود همان ذات یا چیستی یا ماهیت وجود خداوند است که شناخت آن برای ما ممکن نیست چرا که ذات او نامحدود است و ما محدودیم و شرط احاطه بر کسی یا چیزی، محدود کردن آن است. پس شناخت چگونگی وجود خداوند محال است. البته شناخت وجود او یعنی هستی و صفات او ممکن است.

۶۵ [۱۳۸] برای همه انسان‌ها به شرطی که دارای پاکی و صفای قلبی باشند و از این طریق بتوانند خداوند را ادراک نمایند.

۶۶ [۱۳۴] و [۱۳۵] گزینه «۲»

۶۷ [۱۳۷] گزینه «۱»

۶۸ [۱۳۷] گزینه «۳»

۶۹ [۱۳۳] گزینه «۱»

گزینه‌های «۱»، «۲» و «۴» آیه هستند و فقط گزینه ج دعا است. پس سایر گزینه‌ها رد می‌شوند و فقط گزینه ج صحیح است.

۷۰ [۱۳۵] و [۱۳۶] گزینه «۳»

۷۱ [۱۳۸] گزینه «۳»

۷۲ [۱۳۷] گزینه «۲»

دقت کنید که پیام گزینه «۱» نیز همین موضوع صورت تست است اما عبارت گزینه «۱» حدیث است نه آیه!
یادداشت